

*Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja
Priekšsēdētājs*

4.4.2023

Budžeta komitejas
priekšsēdētājam
Johan Van Overtveldt
BRISELĒ

Temats: Atzinums par Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda darbu zaudējušiem darba
ņēmējiem izmantošanu: EGF/2022/003 ES/*Alu Ibérica* – Spānija
(2023/0068(BUD))

Godātais priekšsēdētāj!

Iepriekš minētās procedūras ietvaros Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai tika lūgts
sniegt atzinumu Jūsu komitejai, un tā nolēma prasīto atzinumu nosūtīt vēstules veidā.

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja izskatīja jautājumu un 2023. gada 22. marta
sanāksmē nolēma aicināt par jautājumu atbildīgo Budžeta komiteju rezolūcijas priekšlikumā,
ko tā pieņems, iekļaut turpmāk minētos ierosinājumus.

Ar cieņu

Dragoş Pîslaru

IEROSINĀJUMI

- A. tā kā 2022. gada 30. novembrī Spānija iesniedza pieteikumu EGF/2022/003 ES/*Alu Ibérica*, lai saņemtu finansiālu ieguldījumu no Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonda darbu zaudējušiem darba ņēmējiem (EGF) pēc tam, kad notika darbinieku atļaišana ekonomikas nozarē, kas klasificēta *NACE 2.* redakcijas 24. nodaļā (Metālu ražošana), *NUTS 2* reģionā Galīsiijā (ES 11) pieteikuma atsaucē periodā no 2022. gada 10. maija līdz 2022. gada 10. septembrim;
- B. tā kā pieteikums attiecas uz 303 atļaišiem darbiniekiem uzņēmumā *Alu Ibérica LC S.L.* Spānijā (turpmāk — *Alu Ibérica*);
- C. tā kā Komisija Spānijas pieteikumu atzina par pieņemamu saskaņā ar intervences kritērijiem, kas uzskaitīti EGF regulas 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā, kurš paredz, ka četru mēnešu atsaucē periodā darbība beigusies vismaz 200 darbu zaudējušiem darba ņēmējiem vai pašnodarbinātām personām kādā dalībvalsts uzņēmumā, tostarp, ja minētā darbības beigšanās attiecas uz tā piegādes uzņēmumiem vai pakārtotās ražošanas uzņēmumiem;
- D. tā kā Komisija 2023. gada 16. martā pieņēma priekšlikumu lēmumam par EGF izmantošanu, lai atbalstītu 303 atbalsta saņēmēju reintegrāciju darba tirgū, un tajā pašā dienā par to paziņoja Parlamentam un Padomei;
- E. tā kā atļaišanu no darba izraisīja konkurētspējas zudums, ko, savukārt, izraisīja enerģijas un izejvielu, piemēram, magnija, cenu pieaugums, apvienojumā ar alumīnija cenu kritumu pasaulē, ko izraisīja ražošanas jaudas pārpalikums Ķīnā, kā rezultātā nācās sākt uzņēmuma *Alu Ibérica* likvidācijas procedūru¹; tā kā alumīnija ražošana ir viena no nozarēm, kas ir vismazāk aizsargātas pret strauju enerģijas cenu kāpumu, un saskaņā ar *Eurometaux* datiem ražotāju elektroenerģijas un gāzes izmaksas 2022. gadā bija vairāk nekā desmit reizes augstākas nekā 2021. gadā, ievērojami pārsniedzot to produkcijas pārdošanas cenu;
- F. tā kā teritorijas, kuras visvairāk skāris *Alu Ibérica* bankrots un tam sekojošā darbinieku atļaišana, ir *NUTS 3.* līmeņa reģions Akoruņja un pilsēta ar tādu pašu nosaukumu; tā kā 2020. gadā pandēmijas rezultātā Akoruņjā bija būtiski samazinājusies ekonomiskā darbība un nodarbinātības līmenis (attiecīgi par 3,20 % un 4,66 %); tā kā bezdarba līmenis 2020. gadā bija ievērojami paaugstinājies, sasniedzot 11,63 %; tā kā, neraugoties uz zināmu situācijas uzlabošanos kopš tā laika, bezdarba līmenis 2022. gada trešajā ceturksnī bija 9,50 % (jaunākie pieejamie dati), t. i., par 3,5 procentpunktiem augstāks nekā vidēji Eiropas Savienībā (6 %);
- G. tā kā darbinieki, kas sasnieguši 45 gadu vecumu, atrodas neizdevīgā situācijā reģionālajā darba tirgū; tā kā Akoruņjā 60 % no reģistrētajiem darba meklētājiem ietilpst šajā vecuma grupā; tā kā saskaņā ar Spānijas iestāžu sniegto informāciju šajā vecuma grupā ietilpst 35 % atļaišto uzņēmuma *Alu Ibérica* darbinieku un ir paredzams,

¹ *Alu Iberica* brīvprātīgi bankrotēja 2021. gada decembrī, kad tiesa apstiprināja tā maksātspējas stāvokli. 2022. gada 22. februārī Akoruņjas Komerclietu tiesa Nr. 2 pasludināja uzņēmumu *Alu Ibérica LC* par slēgtu un piekrita sākt tā likvidācijas procedūru.

ka tā darbinieku atlaišanai būs spēcīga ietekme uz bezdarba līmeni šajā vecumā grupā;

- H. tā kā Spānija ir aprakstījusi, kā šajā konkrētajā gadījumā ir ņemti vērā ieteikumi, kas izklāstīti ES kvalitātes sistēmā pārmaiņu un pārstrukturēšanās prognozēšanai; tā kā Galīcijas iestādes uzraudzīja bankrota procedūras norisi, lai garantētu darbinieku tiesību ievērošanu un meklētu alternatīvas rūpnieciskās darbības saglabāšanai (darbinieku galvenā prasība) vai nu tajā pašā nozarē, vai arī ar jauna investora palīdzību veicot ražotnes darbības pārstrukturēšanu;
- I. tā kā juridiskais pienākums sniegt darbiniekiem palīdzību darba meklēšanā un nodrošināt profesionālo orientāciju un apmācību sešus mēnešus neattiecas uz uzņēmumiem, attiecībā uz kuriem ir uzsākta bankrota procedūra; tā kā Spānija ir iesniegusi pieteikumu EGF līdzfinansējumam, lai papildinātu vispārējos pakalpojumus, ko darbiniekiem piedāvā reģionālais publiskais nodarbinātības dienests (*Emprego Galicia*);
- J. tā kā saskaņā ar 8. pantu Padomes 2020. gada 17. decembra Regulā (ES, *Euratom*) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam, EGF nepārsniedz maksimālo gada summu 186 miljonu EUR apmērā (2018. gada cenās).

Tādēļ Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Budžeta komiteju savā rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atgādina, ka EGF mērķis ir izrādīt solidaritāti ar atbalsta saņēmējiem un sniegt viņiem atbalstu; uzskata, ka finansiālais ieguldījums no EGF galvenokārt būtu jānovirza aktīviem darba tirgus politikas pasākumiem un personalizētiem pakalpojumiem, kuru mērķis ir atbalsta saņēmējus ātri reintegrēt pienācīgā un ilgtspējīgā nodarbinātībā viņu sākotnējā darbības nozarē vai ārpus tās; uzsver, ka ir svarīgi sagatavot darbiniekus zaļai un digitālai Eiropas ekonomikai un tādējādi paātrināt divējādo pārkārtošanos; šajā sakarā atkārtoti norāda, ka Savienībai būtu jāuzņemas svarīga loma tādas kvalifikācijas nodrošināšanā, kas nepieciešama taisnīgas pārkārtošanās īstenošanai saskaņā ar Eiropas zaļo kursu;
2. piekrīt Komisijai, ka EGF regulas 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētie nosacījumi ir ievēroti un ka Spānija saskaņā ar minēto regulu ir tiesīga saņemt finansiālu ieguldījumu 1 275 000 EUR apmērā, kas ir 85 % no kopējiem izdevumiem — 1 500 000 EUR, no kuriem 75,47 % paredzēti individualizētiem pakalpojumiem un 24,53 % — pabalstiem un stimuliem;
3. atzīmē, ka visas ar procedūru saistītās prasības ir izpildītas; atzinīgi vērtē sociālo partneru (Galīcijas Metālrūpniecības un saistīto tehnoloģiju asociācijas (*ASIME*) un arodbiedrību *CCOO* un *UGT*) iesaistīšanu pieteikuma iesniegšanas procesā; uzsver nepieciešamību pēc pārredzamības visos procedūras posmos, atzinīgi vērtē sociālo partneru iesaistīšanu pakalpojumu kopuma īstenošanā, izmantojot sadarbības līgumu, un prasa tos iesaistīt arī to vērtēšanā;
4. uzsver — Spānija ir apstiprinājusi, ka turpmāk aprakstītie pasākumi, kuru īstenošanai tiks saņemts finansiāls ieguldījums no EGF, nesaņems finansiālu ieguldījumu no citiem Savienības finanšu instrumentiem;

5. atzīmē, ka pieteikums attiecas uz 303 atlaistiem darbiniekiem, kuru profesionālā darbība tika pārtraukta; atzinīgi vērtē to, ka Spānija sagaida, ka paredzētajos pasākumos piedalīsies visi kritērijiem atbilstošie atbalsta saņēmēji (atbalsta saņēmēju mērķgrupa); uzsver, ka 97 % no atbalsta saņēmēju mērķgrupas ir vecumā no 30 līdz 54 gadiem, 95 % ir vidējā izglītība, terciārā izglītība vai zemāka izglītība; turklāt uzsver, ka, sniedzot personalizētus pakalpojumus, būtu jāņem vērā šo grupu īpašās vajadzības;
6. atzīmē — Spānijas iestādes lēš, ka *Alu Ibérica* slēgšana varētu būtiski ietekmēt palīguzņēmumus plašākā ražošanas darba tirgū (aptuveni 312 netieši zaudētas darbvietas Akoruņas pilsētā); atgādina par iespēju pieteikumos, kas iesniegti saskaņā ar 4. panta 2. punkta a) apakšpunkta intervences kritērijiem, iekļaut piegādes uzņēmumos vai pakārtotās ražošanas uzņēmumos no darba atlaistos darbiniekus, ja attiecīgā uzņēmuma darbības pārtraukšana attiecas arī uz šo uzņēmumu darbību;
7. atzīmē, ka Spānijas iestādes 2023. gada 2. martā sāka sniegt personalizētus pakalpojumus atbalsta saņēmēju mērķgrupai. Līdz ar to finansiālu ieguldījumu no EGF varēs saņemt to atbalsta pasākumu finansēšanai, kuri tiks veikti no 2023. gada 2. marta līdz dienai, kas ir 24 mēneši pēc finansēšanas lēmuma spēkā stāšanās dienas; atgādina, ka atlaistajiem darbiniekiem sniedzamie personalizētie pakalpojumi ietver šādus pasākumus: a) vispārēji informatīvi pakalpojumi un sagatavošanas darbsemināri, b) profesionālā orientācija, c) apmācība, d) intensīva palīdzība darba meklēšanā, e) konsultācijas pēc reintegrācijas darbā, un f) stimuli;
8. it īpaši uzsver EGF regulas 7. panta 2. punkta nozīmi, kurā prasīts saskaņoto pakalpojumu kopuma izstrādē ņemt vērā turpmākās darba tirgus perspektīvas un nepieciešamās prasmes, kas ir saderīgas ar pāreju uz resursu ziņā efektīvu un ilgtspējīgu ekonomiku, un īpašu uzmanību veltīt digitālās rūpniecības laikmetā vajadzīgu prasmju izplatīšanai; tādēļ īpaši atzinīgi vērtē to, ka paredzētajos apmācības pasākumos prioritāte tika piešķirta prasmēm, kas nepieciešamas digitalizācijā, robotizācijā un saistībā ar pārkārtošanos uz zaļo ekonomiku (piemēram, prasmes, kas saistītas ar jaunu mobilitāti, jauniem degvielas veidiem, elektrotehnoloģijām utt.);
9. atgādina par iespēju saskaņotajā pasākumu kopumā iekļaut īpašus laikā ierobežotus pasākumus, to skaitā bērna aprūpes pabalstu izmaksu, kā paredzēts EGF regulas 7. panta 2. punkta b) apakšpunktā, lai atvieglotu darba meklētāju līdzdalību piedāvātajās darbībās; tādēļ atzinīgi vērtē to, ka atlaistie darbinieki, kam ir aprūpes pienākumi, saņems papildu finansiālo atbalstu par katru dienu, kad viņi piedalīsies paredzētajos pasākumos;
10. atkārtoti norāda, ka palīdzība no EGF nedrīkst aizstāt darbības, par kurām saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vai koplīgumiem ir atbildīgi uzņēmumi; atzīmē, ka Spānija ir sniegusi nepieciešamo garantiju, ka ir ievērotas valsts un ES tiesību aktos paredzētās prasības par kolektīvo atlaišanu.